

7. Селиванова Е.А. Когнитивная ономазиология. — К., 2000.
8. Стебельський Б. Ідеї та творчість. — Т. 3. — 1991.
9. Шевченко Т.Г. Кобзар. — Сімферополь, 1969.

С. П. Павелко

ОДИНИЧНІ ІМЕНА В АНТРОПОНІМІЇ КОСОВА

Резюме

У статті аналізуються чоловічі одиничні імена, які функціонували в антропонімії м.Косова Івано-Франківської обл. з 1880 по 1998 рр.

Ключові слова: антропонім, функціонування, частотність.

Summary

Male singular names are analyzed in this article. These names were functioning in the anthroponymical system of the town of Kosov of the Ivano-Frankovsk region from 1880 until 1998.

Key words: anthroponym, functioning, frequency.

Власні імена кожного народу — це найдавніша антропонімічна категорія, яка пройшла довгий шлях свого розвитку. Ім'я має величезне значення для кожного з нас, супроводжуючи протягом усього життя. Воно є “своєрідним довговічним дзеркалом, у якому відбиваються певні риси історії, життя й культури народу, його інтернаціональні зв'язки” [2:5], “це символ міцного зв'язку окремої особи з народом” [5:59].

Особові імена здавна викликали інтерес у багатьох дослідників. Вони є предметом зацікавлення філософів, психологів, істориків, етнографів, літературознавців. Однак у першу чергу імена ставали об'єктом пильної уваги мовознавців. Інтерес до наукового вивчення особових імен виник ще у XIX ст. і тісно пов'язаний з іменами таких учених, як І.Я.Франко, М.Ф.Сумцов, А.Степович, М.М.Тупиков, В.Сімович, М.Морошкін, В.О.Охрімович, В.М.Ястребов та ін. У сучасній лінгвістиці значна увага приділяється вивченню саме власних імен. Вагомий внесок у розвиток цього класу антропонімів зробили праці російських учених: В.А.Никонова, В.К.Чигачова, В.Д.Бондалетова, О.В.Суперанської, Н.В.Подольської, Е.Ф.Даниліної, О.В.Сулової, С.І.Зініна, Л.М.Щетиніна, Л.В.Успенського, А.А.Угрюмова та ін.

Останні десятиріччя позначилися істотними успіхами в галузі

української антропоніміки. Надруковано ряд теоретичних робіт відомих ономастів: П.П.Чучки, Л.М.Худаша, Ю.О.Карпенка, І.І.Ковалика, В.О.Горпинича, І.Д.Сухомлина та ін. З'явилися ґрунтовні дослідження Л.Л.Гумецької, Р.Й.Керсти, Ю.К.Редька, М.О.Демчук, С.П.Бевзенка, Л.Т.Масенко, А.П.Коваль, І.М.Железняк, Р.І.Осташа, С.Є.Панцьо, О.Д.Неділько, Г.Є.Бучко. Виконуються кандидатські та докторські дисертації, які базуються на сучасному та історичному матеріалі. Спостерігається також помітне поживлення в дослідженні особових імен. Щоправда, накопичений і вивчений матеріал стосується лише окремих регіонів України. Найповніше вивчена антропонімія Закарпаття (П.П.Чучка), Буковини (Л.В.Кракалія), Лемківщини (С.Є.Панцьо), Правобережного Побужжя (Т.Д.Космакова), Одещини (О.Ю.Касім, О.Ю.Карпенко, Л.П.Зайчикова, С.Л.Брайченко), Ізмаїльщини (Д.О.Жмурко, О.Ю.Медведева), Херсонщини (Р.Д.Петрова), Волині (І.Д.Скорук), Донецька (Т.В.Кравченко).

Однак багато теоретичних і практичних питань цієї галузі антропоніміки потребують ще подальшого вивчення. Особливої уваги заслуговує система особових імен певної території — району, населеного пункту, етнічної групи. Дослідження регіональної антропонімії, в якому б аспекті воно не проводилося, на сьогодні є вельми актуальним. Одним із найменш досліджених питань української регіональної антропонімії є вивчення складу та динаміки особових імен, якісних та кількісних змін на різних хронологічних зрізах. Для вирішення цієї проблематики необхідні обстеження масового матеріалу на великому часовому проміжку.

Особові імена Косівщини, одного з дуже давніх і самобутніх регіонів України, ще не були об'єктом спеціального дослідження. Відсутність всебічного й комплексного аналізу іменника цього історико-географічного ареалу, яке б ґрунтувалось на обстеженні відповідного матеріалу в синхронному та діахронному аспектах, зумовлює актуальність обраної теми. Суцільне обстеження антропонімікону м.Косова передбачає розгляд чотирьох статистичних груп: 1)найуживаніші імена (перша десятка); 2)частотні імена нижче десятки; 3)рідкісні імена; 4)одиночні, тобто імена, вжиті на певному зрізі тільки один раз.

Попередньо ми уже розглядали найуживаніші антропоніми

цього регіону — імена першої десятки [8]. У даній статті ми ставимо за мету проаналізувати одну із чотирьох груп чоловічого іменника м.Косова з 1880 по 1998 роки — одиничні імена. Реалізація поставленої мети передбачає вирішення таких завдань: 1)виявити усі чоловічі імена, які входили до складу одиничних протягом досліджуваного періоду;

2)визначити склад одиничних чоловічих імен за походженням (календарні імена, слов'янські, новіші запозичення та ін.); 3)встановити питому вагу одиничних імен на кожному хронологічному зрізі.

Загальний фонд чоловічих одиничних антропонімів був укомплектований 91одиницею. Їх склад виявився досить неоднорідним, тому усі лексеми ми розділили на 3 групи: 1)імена, які покращували своє вживання; 2)імена, які повторювались серед одиничних на декількох зрізах; 3)імена, які більше не повторювались (разові).

Найбільша кількість імен з розряду одиничних належить до першої групи — 43. Сюди входять антропоніми, які в той чи інший період ставали більш уживаними, зокрема, піднімалися до рідкісних, частотних чи навіть до першої десятки: *Андрій, Йосип, Назар(ій), Олександр, Тарас, Теодор, Ярослав*. Імена, які піднімалися до рівня частотних та рідкісних: *Анатолій, Антон(ій), Арсен(ій), Валерій, Григорій, Євген(ій), Любомир, Мирослав, Олександ(ій), Онуфрій, Павло, Святослав, Станіслав*. Імена, які піднімалися тільки до частотних: Максим. Імена, які піднімалися тільки до рідкісних: *Аркадій, Артем (Артим), Афанасій (Атаназій), Борис, Вадим, Валентин, Денис, Едуард, Зеновій (Зиновій, Зіновій), Зорислав (Зорислав), Ілля (Ілья), Кирило, Лев, Леонід, Маркіян, Марко, Стефан, Федір, Юліан, Яків, Ярема*.

14 імен входять до другої групи: *Адам, Всеволод, Вячеслав, Данило, Діонісій, Еміліан, Євстахій, Зорян, Костянтин, Мартин, Матеуш, Мирон, Остап, Пилип*. Це оніми, які повторювались на декількох зрізах, але ніколи не покращували свого місця в іменнику, залишаючись завжди одиничними. Мінімально вони повторюються на двох зрізах, максимально — на п'яти.

Третю групу представляють лексеми, які зустрічалися тільки на одному хронологічному зрізі, тобто мали тільки одного носія.

Дослідники ще називають їх іменами разового використання. У наших матеріалах ми зафіксували 34 такі антропоніми: 1880-1890рр. — *Адольф, Аполінарій, Йосафат, Лео, Лук'ян, Микита, Теофіл*; 1891-1900 рр. — *Євтихій, Ігнатій, Казимир, Лука, Мефодій, Юхим*; 1901-1910 рр. — *Карл*; 1911-1920 рр. — *Стахій, Феодосій, Франциск*; 1921-1930 рр. — *Леон*; 1931-1940 рр. — *Маріян, Софрон*; 1941-1950 рр. — *Милитон-Любомир, Нестер, Яким*; 1951-1960 рр. — *Леонтій*; 1961-1970рр. — *Альбій, Геннадій, Радислав*; 1971-1980 рр. — *Андріан, Світозар*; 1981-1990 рр. — *Ернст, Макар, Радіон*; 1991-1998 рр. — *Роберт, Ян*.

Антропоніми, які перебували у групі одиничних, виявилися дуже різноманітними за своїм складом. Найчисельнішими є імена християнського календаря, тобто ті, що з'явилися на Русі у X ст. з введенням християнства. Переважно це лексеми грецького походження: *Анатолій, Андрій, Аполінарій, Аркадій, Арсен, Артем, Афанасій (Атаназій), Геннадій, Григорій, Денис, Діонісій, Євстахій (Евстафій), Євген (ій), Євтихій, Зеновій (Зиновій, Зіновій), Кирило, Лев, Леон, Леонід, Леонтій, Макар, Марко, Мефодій, Милитон, Микита, Мирон, Нестер, Олександр, Олексій, Онуфрій, Остап, Пилип, Радіон, Софрон, Стахій, Стефан, Тарас, Теофіл, Федір, Феодосій, Юхим*. Ці імена у різний час входили в іменник міста і користувалися неоднаковим попитом у найменувачів. Антропоніми, які покращували своє вживання, вже частково аналізувалися, тому звернемо увагу лише на ті, які ніколи не змінювали свого статусу, тобто на всіх хронологічних зрізах залишалися одиничними, повторюючись зрідка чи не повторюючись зовсім.

Імена *Аполінарій, Микита, Теофіл* функціонували в антропоніміконі м.Косова тільки по одному разу на першому хронологічному зрізі (1880-1890рр.). Перше ім'я є фонетичним варіантом оніма *Аполлінарій*, яке вчені пов'язують з античним богом Сонця, мудрості, мистецтва Аполлоном. На місцевому ґрунті, зокрема в наших матеріалах, це ім'я втратило подовження *л*. Онім *Микита* також ніколи не був популярним на Косівщині. Ще рідше тут використовувалось ім'я *Теофіл*, яке яскраво засвідчує субституцію звука [ф] звуком [м]. Відомо, що звук [ф] з'явився у нас разом з прийняттям християнства, однак він довго не приживався в Україні. Іншим було входження його в російську мову. З цього при-

воду Ю.О.Карпенко зазначає: “ На Півночі легко проникали в живу мову з грецької слова з **φ**: рос. *фасоль, Филипп, Феофил, Теофан, Фекла, Феверония*, в тому числі й негрецького походження — *Фома, Фаддей*, при укр. *квасоля, Пилип, Теофіл, Теофан, Текля (Векла), Хівря*, також *Хома, Тадей* тощо... Християнські імена йшли на Північ через Київ, але в Києві **φ** зазнавало субституції на інші звуки, а ось на Півночі ці імена зберігали своє **φ**...” [3 : 79].

Ще два оніми — *Євстахій і Пилип*, які фігурували у цей же час, але не покращували свого становища, тобто залишалися одиничними, хоча й зрідка повторювалися в іменнику. Перше ім'я зустрічалося на трьох зрізах — першому, третьому, п'ятому. Востаннє воно зафіксовано у фонетичному варіанті *Евстафій*.

Ім'я *Пилип* фігурувало двічі — на першому та дев'ятому зрізах.

На другому хронологічному зрізі використовувались антропоніми *Євтихій, Мефодій, Юхим*. Останні два імені функціонували в іменнику у 1898р. Їх наявність у репертуарі косівчан можна пов'язати з релігійним фактором, який на досліджуваній території був і залишається дуже вагомим. Народження обох хлопчиків співпало з днем, коли православна церква вшановувала пам'ять святих Мефодія — 3 липня і Юхима, церковний варіант Єфим, Євтимій — 2 лютого. Ім'я *Євтихій* отримав незаконнонароджений хлопчик, який народився 17 квітня 1897 року. День святого Євтихія припадає на інший місяць — 5 вересня. Припускаємо, що це ім'я міг дати священник проти волі матері, щоб підкреслити факт позашлюбної появи дитини на світ. Реальні випадки такого свавілля з боку служителів культу на Косівщині справді були, у сільській місцевості ми зафіксували їх ще у 20-30 рр. ХХ ст. [9:24-25].

Антропонім *Діонісій* — церковна форма імені *Денис* — уперше потрапив до іменника на третьому хронологічному зрізі, у 1908 р., у 1911р. підтвердив своє існування, а в 1933 році завершив функціонування, уступивши надалі місце народній формі *Денис*.

На четвертому хронологічному зрізі до розряду одиничних лексем потрапляють *Стахій і Феодосій*. Генетично *Стахій(Стах), Остап, Євстахій, Евстафій* — це одне ім'я, що в перекладі з грецької мови *eustathes* означає міцний, здоровий, урівноважений[12:87]. У церковному вжитку переважають повні форми, у народі, для полегшення вимови — скорочені. Безперечно, форма *Стахій* ут-

ворена від антропоніма *Євстафій*, що зазнав серйозної фонетичної трансформації: *Євстафій* > *Євстахій* > *Стахій*. Але і ця форма була важкою для вимови, тому останнім етапом видозміни стало усичення кінцевого -ій: *Стахій* > *Стах*. Офіційний варіант *Стах* зафіксувала в ономастиконі українського населення Одещини О.Ю.Касім [4:70]. Перебування в Косові оніма *Феодосій*, як і *Стахій*, було разовим.

Антропонім *Леон* увійшов в іменник на п'ятому хронологічному зрізі і використовувався у місті для іменування тільки однієї дитини. Його "близький родич" онім *Лев* також у цей же час потрапляє до антропонімікону косівчан, але користується трохи більшою популярністю. Ім'я *Леонтій*, що в перекладі з грецької мови означає левиний [13:429], потрапило до іменника у 50-х р. XX ст., обслуговуючи лише одного новонародженого.

Шостий хронологічний зріз (1931-1940рр.) ознаменувався появою в іменнику ще двох одиничних лексем — *Остап* і *Софрон*. Місцевому населенню більше до вподоби припало перше ім'я, яке повторювалось тут ще в наступні три десятиліття. Популярним воно було в Україні і в минулому столітті. Цей антропонім був складовою частиною псевдоніма Остап Вишня талановитого українського письменника XX ст. П.М.Губенка.

На сьомому хронологічному зрізі до антропонімікону міста входять три нові однолексемні оніми — *Артем*, *Мирон*, *Нестер* та один дволексемний — *Милитон* — *Любомир*. Перше ім'я зафіксовано у двох офіційних варіантах — *Артем*, *Артим*.

Другий варіант не є нормативним для сучасної української антропосистеми. Він є результатом проникнення розмовно-побутового функціонування імені до офіційної сфери, коли ще не було укладено нормативних словників і більшість імен записувалася на слух, без урахування існуючих орфографічних норм. Взагалі це ім'я принесене християнством із Візантії в канонічній формі *Артемій*, але в побуті перемогла коротка форма *Артем* [7:99], яка згодом набула офіційного статусу, знайшовши останнім часом чимало прихильників в Україні [12:11;6:7]. Онім *Мирон* з'являвся в іменнику двічі — у 1948 та 1981 роках. Востаннє його отримав хлопчик, названий у честь свого дідуся. В ономастичній літературі немає одноставної думки щодо походження та значення цьо-

го імені. У Словнику власних імен людей зазначається, що воно походить з грецької мови від слова тугоп (дієприкм. від дієслова туго — плачу) — який плаче; за іншим тлумаченням — від тугоп — миро — запашна олія, яку використовують у християнських церковних обрядах (буквально: той хто пахне миром) [12:78]. Антропонім Мирон не набув у Косові належної популярності у ХХ ст., але припускаємо, що він активно використовувався тут у минулому столітті, особливо у часи, коли формувалися українські прізвища. Свідченням цього є досить поширене на Косівщині прізвище Миронюк.

До імен разового вжитку належить антропонім *Нестер*, який був ужитий тут у 1950 році. Це фонетичний варіант офіційного імені *Нестір (Нестор)*, який, на нашу думку, проник в іменник як діалектний різновид. У 1946 році в антропоніміконі міста ми зафіксували двокомпонентний онім *Милитон-Любомир*. Вважаємо, що перший компонент є варіантом імені *Мелітон*, яке у словниках подається з позначкою застаріле та рідковживане [12:259; 13:435; 10:155]. У перекладі з грецької мови *meletio* означає наповнювати медом [13:435]. Форма *Милитон* є наслідком поплутання ненаголошених *e* та *i*, що було допущено, в першу чергу, через незнання специфіки імені, оскільки воно трапилося на практиці лише один раз. Другий компонент цього оніма записаний вірно і не потребує додаткових пояснень.

На дев'ятому й одинадцятому хронологічних зрізах у розряді одиничних побували антропоніми *Геннадій і Макар*. Однак вони тут не прижилися і належать до імен разового вжитку. Цікаво, що у Косові ім'я *Геннадій* у 60-х роках ХХ ст. тільки увійшло в іменник, а в місті Донецьку, за даними Г.В.Кравченко, у цей же час воно набуло популярності і увійшло до першої десятки імен.[6:7]. Отже, антропонімічні зміни, які відбуваються у великих центрах, доходять до периферії з великим запізненням.

Трохи менше виявилось в наших матеріалах імен латинського походження: *Альбій, Андріан, Антон, Валентин, Валерій, Еміліан, Ігнатій, Костянтин, Лео, Лук'ян, Лука, Максим, Маріян, Маркіян, Мартин, Павло, Юліан*. На першому хронологічному зрізі з даної групи вживались три імені: *Еміліан, Лео, Лук'ян*, однак вони мали різну частоту вживань. Онім *Еміліан* функціонував тут три

десятиліття поспіль — з 1880 по 1910 роки, потім двадцятирічна перерва і востаннє, вчетверте, зафіксований у 1935 році. За походженням він споріднений з іменем *Омельян*, *Омелько* (рим. родове ім'я *Aemelius*; *aemulus* — суперник, учасник змагань) [12:86]. Частіше цей антропонім представлений на Косівщині розмовно-побутовим варіантом *Мілько*. *Лео* і *Лук'ян* функціонували в іменнику тільки по одному разу. Дискусійним є походження імені *Лео*. Воно не зафіксовано у Словнику російських імен Н.О.Петровського, немає його і в українському Словнику — довіднику Л.Г.Скрипник, Н.П.Дзятківської. У Довіднику власних імен народів РСФСР за ред. О.В.Суперанської існує подвійне тлумачення: перше, що це німецьке ім'я, скорочене до Леопольд; друге, що воно споріднене з іменем *Лев*, запозичене з грецької мови (*leop* лев; лат.*Leo*) [13:428-429]. Отже, в наших матеріалах це або давня латинська форма *Leo*, або західноєвропейське запозичення. Ім'я *Лук'ян* не набуло у Косові належної популярності, однак у селах району воно вживалося досить активно.

Наступний період (1891-1900рр.) ознаменувався появою в іменнику ще двох нових імен — *Ігнатій*, яке використовувалось тільки один раз, та *Костянтин*. Останній антропонім повторився ще тричі — 1951- 1960 рр., 1971-1980 рр., 1991-1998 рр. Вперше він зафіксований як *Constantinus*, вдруге — *Констянтин*, втретє і вчетверте — *Костянтин*. Словник власних імен подає ще варіант *Кость* [12:69], який не зустрівся нам у місті, але поширений у селах району.

Серед одиничних на третьому, п'ятому, шостому хронологічних зрізах перебували антропоніми *Мартин* та *Маріян*. Перший онім використовувався тут двічі. Один раз його отримав незаконнароджений хлопчик, який народився 2 вересня 1903 року, другий раз — хлопчик, який народився 11 серпня 1912 року. День святого Мартина церква вшановує 24 серпня [11:322]. Припускаємо, що в обох випадках основну роль при виборі імені відіграв релігійний фактор. Антропонім *Маріян* використовувався тільки один раз — у 1933 році. Таке ім'я словники не фіксують. Очевидно, це місцевий офіційний варіант до імені *Маріан*, *Мар'ян*, що походить від апелятива *mare* — море [12:75].

Немає у словниках й антропоніма *Альбій*, який зустрівся у наших матеріалах один раз на дев'ятому хронологічному зрізі (у 1965

році). Можливо, це перекручена форма латинського імені *Альбін*, що пов'язано з *albus* — білий. У наступному, десятому зрізі, ми зафіксували онім *Андріан*. Його отримав хлопчик, який народився 13 листопада 1972 року. Інші антропоніми латинського походження, що перебували серед одиничних (*Антон*, *Валентин*, *Валерій*, *Максим*, *Маркіян*, *Павло*, *Юліан*), покращували своє вживання. Одні з них тяжіли до рідкісних, інші до частотних, тому й надалі будемо розглядати їх в інших статистичних групах.

До репертуару косівчан увіходило небагато лексем з давньоєврейської мови: *Адам*, *Данило*, *Ілля* (*Ілья*), *Йосафат*, *Йосиф*, *Назар*, *Яким*, *Яків*, *Ярема*. З них тільки одиничними в усі часи залишалися чотири імені: *Адам*, *Данило*, *Йосафат*, *Яким*. Антропонім *Адам* функціонував в іменнику аж п'ять раз — 1880-1890рр., 1891-1900рр., 1901-1910рр., 1961-1970рр., 1981-1998рр. Онім *Данило* зустрівся двічі. Один раз він зафіксований у 1898 році у формі *Daniel*, другий раз у 1952 році — у формі *Данил*. Останній запис здійснено за допомогою російської графіки і відображає розмовний варіант російського імені *Даниил*. Лексеми *Йосафат* і *Яким* вживалися по одному разу — 1880-1890рр., 1901-1910рр. Решта імен — *Ілля*, *Йосиф*, *Назар*, *Яків*, *Ярема* — покращували свій статус, вони стануть об'єктом подальших досліджень. У даній групі доцільно розглянути ім'я *Матеуш*, яке ми зафіксували двічі — на другому і п'ятому хронологічних зрізах. На думку О.В.Суперанської, воно споріднене з іменем *Матвій*, що в перекладі з д.-євр. *mattityahu* означає дар Яхве (бога) [13:435]. Через мови-посередники: англійську *Matthew(s)* Матью(з), *Mathias* Матайас, німецьку *Matthaus* Маттеус з прийняттям християнства у західних слов'ян воно потрапляє у польську мову, у якій кінцеве *-us* закономірно заступилося на *-usz*, а потім з польської в українську. Це ім'я зрідка траплялося і в селах Косівщини.

Друга половина ХХ ст. ознаменувалася появою в антропоніміконі міста милозвучних слов'янських імен: *Всеволод*, *Вячеслав*, *Зорян*, *Радислав*, *Світозар*, *Святослав*, *Станіслав*. Більшість з них поки що перебувають у групі одиничних, але сподіваємось, що в майбутньому число їх прихильників зросте. Трохи раніше увійшли в іменник й інші слов'янські лексеми, які уже завоювали симпатії батьків і значно покращили свій статус, піднявшись до роз-

ряду рідкісних, частотних і навіть першої десятки: *Борис, Вадим, Любомир, Мирослав, Ярослав*. На двох хронологічних зрізах (1971-1980 рр., 1981-1990 рр.) функціонував ще один антропонім — *Зореслав*, який не зафіксований у словниках, але має чітку слов'янську етимологію. Це прекрасне ім'я, реалізоване у двох варіантах — *Зореслав і Зорислав*, має трьох носіїв.

Розряд одиничних антропонімів представлений також невеликою кількістю запозичень. Серед них імена із західнослов'янських мов, зокрема польської: *Казимир, Станіслав, Ян*. А також західноєвропейські запозичення, переважно німецькі: *Адольф, Едуард, Ернст, Карл, Роберт, Франциск*. Двічі в іменнику міста зафіксовано онім *Артур*, що прийшов до нас із кельтської мови. Більша частина лексем, що має іншомовне забарвлення, вжита на останніх двох трьох зрізах. Подружні пари у пошуках чогось нового, свіжого, прагнучи назвати дитину нетрадиційним, рідкісним іменем, звертаються до запозичень або ж вишукують якісь незвичні оніми. Їх надходження не заважає існуванню традиційних імен. На думку вчених, "наявність тих та інших у антропоніміконі шліфує нові імена, які асимілюються іменними системами сучасної мови" [1:25].

З 91 антропоніма, що входив до складу одиничних, на одному зрізі трапляється від 10-ти до 17-ти лексем. Рівень питомої ваги на різних хронологічних зрізах був досить низьким: I — 3,25%, II — 3,36%, III — 3,78%, IV — 4,84%, V — 4,42%, VI — 3,80%, VII — 5,61%, VIII — 2,04%, IX — 2,34%, X — 2,38%, XI — 1,30%, XII — 2,60%. Сам факт існування одиничних антропонімів слід розцінювати позитивно, бо збільшення сучасного іменного репертуару відбувається головним чином за їх рахунок. Частина з них, не знайшовши належної підтримки у найменувачів, покидає іменник, частина тільки розпочинає своє життя. Батьки повинні бути дуже обережними при виборі імені, щоб у майбутньому дитина пишалася ним, а не порушувала питання, коли досягне повноліття, про його зміну. Дослідники антропонімії рекомендують "давати новонародженим в основному імена традиційного календарного списку" [14:21]. Надалі передбачено дослідження інших статистичних груп антропонімікону м.Косова — рідкісних та частотних імен, а також аналіз жіночого іменника в порівнянні з чоловічим.

1. **Брайченко С.Л.** Непопулярні імена мешканців Одеської області // Ономастика і апелятиви. — Дніпропетровськ. — 2000. — Вип. 11.
2. **Глинський І.** Твоє ім'я –твій друг. — К., 1985.
3. **Карпенко Ю.О.** Як і коли виникла українська мова // Мовознавство: III Міжнародний конгрес українців . — Харків, 1996.
4. **Касим Е.Ю.** Именник украинского населения Одесщины со второй половины XIX по 80-е гг. XX в.: Дис...канд. филол. наук. — Одесса, 1985.
5. **Колесник В.А.** Евгеновка / АРСА/ Ономастика. Говор. Словарь. — Одесса, 2001.
6. **Кравченко Г.В.** Динаміка українського іменника м.Донецька з 1890 по 1990-і роки. — Автореф. дис... канд.філол.наук. — Донецьк, 2000.
7. **Никонов В.А.** Ищем имя. — М., 1988.
8. **Павелко С.П.** Особливості гуцульського чоловічого іменника у місті та селі (Косів і Космач)// Записки з українського мовознавства. — Одеса, 2000.- Вип.10.
9. **Павелко С.П.** Традиція і релігія як мотиви вибору імені у гуцулів // Записки з ономастики. — Одеса, 1999. — Вип.1.
10. **Петровский Н.А.** Словарь русских личных имен. — 3-е изд. — М., 1984.
11. **Полная энциклопедия** быта русского народа, составленная Иваном Панкеевым. — М., 1998. — Т.1.
12. **Скрипник Л.Г., Дзятківська Н.П.** Власні імена людей: Словник-довідник. — К., 1996.
13. **Справочник** личных имен народов РСФСР: практ. пособие для работников загса РСФСР. — 4-е изд. — М., 1989.
14. **Суперанская А.В.** Имя — через века и страны. — М., 1990.